

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
ตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน
**Environmental Analysis of Academic Management in Primary Schools
Base on the Concept of Student Agency**

วิทวัส แทนศิริ,
ธีรภัทร กุโลภาส และ สุกัญญา แซ่มซ้อย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
**Witthawat Tansiri,
Dhirapat Kulophas and Sukanya Chaemchoy**
Chulalongkorn University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Wittyjob191@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภาวะคุกคาม) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ประชากร คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 26,766 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 395 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 1,185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิเคราะห์พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นจุดอ่อน ($PNI_{modified} = 0.167$) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นจุดแข็ง ($PNI_{modified} = 0.149$) รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล เป็นจุดแข็ง ($PNI_{modified} = 0.164$) 2) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภาวะคุกคาม) จากการวิเคราะห์พบว่า สภาพสังคมเป็นโอกาสด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 27) ถัดมาคือ สภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 25) และด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการ

* วันที่รับบทความ : 5 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 19 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 23 มิถุนายน 2567

เรียนรู้ (ร้อยละ 25) ถัดมาคือ สภาพเศรษฐกิจ เป็นภาวะคุกคามต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 22)

คำสำคัญ: พลังการเรียนรู้ของนักเรียน; การบริหารวิชาการ; การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก; โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were analysis the internal environment (Strengths, Weaknesses) and the external environment (Opportunities, Threats) in academic management development of primary schools based on the concept of student agency. The population was 26,766 schools under the Office of the Basic Education Commission. The samples were 395 schools, selected by stratified random sampling and simple random sampling. The informants were principals, teachers who performed the head of academic affairs and Elementary school teacher totaling 1,185 people. The instruments included the questionnaire and the assessment form. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, SD, PNImodified.

The results revealed; 1) Aspects of the internal environment (Strengths and Weaknesses) of the development of academic management development in primary schools from the analysis it was found that schools' curriculum development were weakness (PNImodified = 0.167) and teaching and learning activities and developing the learning process were strengths (PNImodified = 0.149) followed by measurement and evaluation were strengths (PNImodified = 0.164) 2) Aspects of the external environment (Opportunities, Threats) from the analysis it was found that Social conditions were opportunity for developing school curriculum (27 percent) followed Technology were opportunity for developing school curriculum (25 percent) and Political state, Government policies conditions were threats for teaching and learning activities and developing the learning process (25 percent) followed Economis conditions were threats for schools' curriculum development (22 percent)

Keywords: Student Agency; Academic Management; Environmental Analysis; Primary School

บทนำ

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง หากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้และการจัดการศึกษามีคุณภาพ สามารถพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (Luthans et. al., 2012) สภาพการเรียนรู้การสอนในห้องเรียนของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มักพบปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านการเรียนรู้ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นสูงมาก และอีกกรณีหนึ่งคือนักเรียนมีความกระตือรือร้นต่ำหรือไม่มีความกระตือรือร้นเลย (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2557) ปัญหาของนักเรียนทั้ง 2 กรณีนี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ

เรียนรู้ เพราะ นักเรียนที่มีความกระตือรือร้นสูงมากอาจทำให้เกิดความวิตกกังวลจนกลายเป็นความเครียด แต่หาก มีความกระตือรือร้นต่ำก็จะทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญ ของครูผู้สอนที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพราะจะเป็นตัวกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดพลังการเรียนรู้ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดพลังการเรียนรู้ (Student Agency) จึงเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนในห้องเรียน (State of Victoria, 2019) ได้อธิบายว่า มีหลักฐานที่ชัดเจนว่านักเรียนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการเรียนรู้เมื่อพวกเขามีโอกาสใช้สิทธิ์เสรีในการเรียนรู้ และนักเรียนประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี โดยความคาดหวังหลักคือครู ที่จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของพวกเขา ในทางปฏิบัติโดยครูที่สร้างโอกาสให้นักเรียนร่วมกันสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ความสำเร็จ และการประเมินการเรียนรู้ในชั้นเรียน อีกทั้งยัง สร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ของนักเรียน (Margaret Vaughn, 2018) ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้และการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ (OECD, 2019) ส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครู เพื่อนและนักเรียน (American Institutes for Research, 2018) ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและส่งเสริมทักษะในการตัดสินใจ (Core Education New Zealand, 2020) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนและพัฒนากรอบแนวคิดเติบโตของนักเรียน (Transforming Education, 2018) และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและสร้างเสริมโอกาสและความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน (Maureen O Rourke & Penny Addison, 2017) ทั้งนี้แนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All for Education) เป็นหนึ่งในแนวคิดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่สำคัญ เพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสองด้าน คุณธรรม จริยธรรม ความรู้พื้นฐานและสมรรถนะที่เป็นพื้นฐานในการคัดเลือก ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนี้ สัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียน จากสถิติจำนวนนักเรียนในโรงเรียนในระบบทั่วไป จำแนกเป็น ค้นหานักเรียนตามผลการเรียน เช่น ก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับระดับอื่นๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) การที่พัฒนานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาให้มีพลังการเรียนรู้เกิดขึ้นในตนเองนักเรียนจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนก่อให้เกิดเป็นแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งแรงจูงใจในการเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้น เพื่อ

ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั่นคือการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ดังนั้นนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงก็จะมีโอกาสได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงเช่นกัน (Lepper et. al., 2005)

หนึ่งในหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาคือ การบริหารงานวิชาการ ด้วยเหตุที่ว่างานวิชาการจะเป็นฐานในการกำหนดกิจกรรมในงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นฐานในความสำเร็จของโรงเรียน คือการทำให้เด็กหรือผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของโรงเรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ดังที่ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) กล่าวว่า การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการจึงเป็นงานที่พิสูจน์ความสำเร็จของผู้บริหารหรืออีกนัยหนึ่งความสำเร็จของสถานศึกษา คือ เด็กที่เป็นผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาที่จะต้องศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามในการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ช่วยสะท้อนภาพบริบทการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจริง และช่วยกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาจากความต้องการที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนโดยผ่านการบริหารงานวิชาการที่จะช่วยสร้างคุณค่าต่อสังคม ประเทศชาติ และเป็นการพลิกโฉมการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส ภาวะคุกคาม) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26,766 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวนตัวอย่าง 395 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 26,766 โรงเรียน

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร ซึ่งมีจำนวนโรงเรียน 26,766 โรงเรียน
e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 5
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

ขนาดประชากรของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 26,766 โรงเรียน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรได้จำนวนตัวอย่าง 395 โรงเรียน

2) การสุ่มเลือกโรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรโดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เลือกกลุ่มจังหวัดทั้งหมด 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19 กลุ่มจังหวัด เพื่อให้การกระจายของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศ

2.2) การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลาก 1 จังหวัดในแต่ละกลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

2.3) กำหนดจำนวนโรงเรียนตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 18 กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 กลุ่มจังหวัด รวมเป็น 19 กลุ่มจังหวัด จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 395 โรงเรียน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) ของการบริหารวิชาการโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล ใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภาวะคุกคาม) ของการบริหารวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการเมืองนโยบายของรัฐ ด้านสภาพ เศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม และด้านเทคโนโลยี ที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการบริหารวิชาการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้าน การวัดผลประเมินผล ใช้แบบสอบถามเป็นรูปแบบเลือกตอบ (Checklist) และ ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูล สถิติ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา และแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน
2. สร้างแบบสอบถามตามประเด็นการศึกษาวิจัย ตามแนวทฤษฎี ครอบคลุมขอบเขตการ ศึกษาวิจัย
3. นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับจุดประสงค์ของการวิจัย (IOC: Index of Congruence) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามกรอบแนวคิด แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง โดยพบว่า แบบสอบถามมีค่าความตรงด้านเนื้อหาในแต่ละข้อ อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.206 - 0.889 ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.984
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิจัย ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

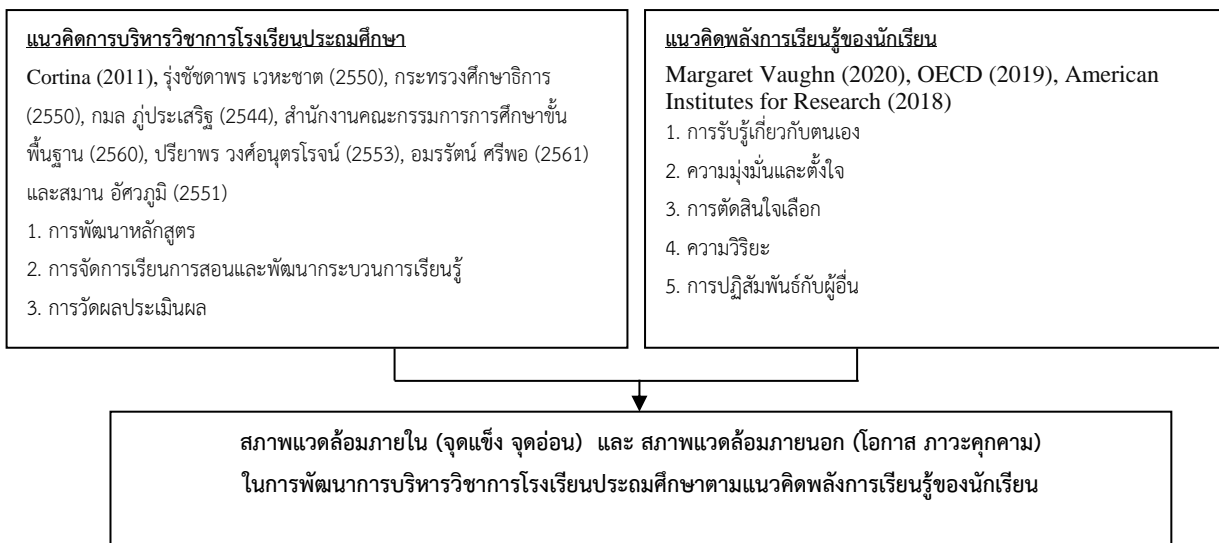
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถาม จำนวน 1,185 ฉบับ ทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 1,185 ฉบับ จาก 1,185 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาและกรอบแนวคิดหลังการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนมีผลการวิจัยในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม

การบริหารวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาตาม แนวคิดพลังการเรียนรู้ ของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึง ประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	PNI_{modified}	ลำดับ	ผลการ จับกลุ่ม	
1. การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.25	0.35	4.96	0.76	0.167	1	สูง	จุดอ่อน (W)
2. การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.30	0.33	4.94	0.50	0.149	3	ต่ำ	จุดแข็ง (S)
3. การวัดผลประเมินผล	4.26	0.52	4.96	0.54	0.158	2	ต่ำ	จุดแข็ง (S)
ภาพรวม	4.27	0.40	4.96	0.60	0.160	-	-	-

จากตารางที่ 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ในภาพรวม พบว่า จุดอ่อน คือด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.167$) ส่วนจุดแข็งคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.149$) รองลงมา คือ การวัดผลประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.158$)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส ภาวะคุกคาม) ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียนผลการวิจัยในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส ภาวะคุกคาม) ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการเมืองนโยบายของรัฐ ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม และด้านเทคโนโลยี โดยคัดเลือกความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 มาใช้ในการวิจัย

ประเด็นเอื้อ (O)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องกร จำเป็น	ประเด็นอุปสรรค (T)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องกร จำเป็น
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (การเมืองและนโยบายของรัฐ)							
1. หน่วยงานของรัฐสามารถสร้างมาตรฐานของหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	275	23.00	1	1. การปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีบ่อยครั้ง ส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ	257	22.00	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ด้านสภาพเศรษฐกิจ)							
1. การพัฒนาวิชาชีพครู โดยการจัดสรรงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมและการจัดโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับผู้บริหาร ครู สำหรับการออกแบบและดำเนินการตามหลักสูตร	290	24.00	1	1. ค่าตอบแทน / เงินเดือนที่น้อยเกินไป ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ ทำให้ผู้บริหาร / ครูขาดแรงจูงใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	278	23.00	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ด้านสังคม)							
1. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเชิงบวกที่มีส่วนร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันสร้างแรงจูงใจและส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน	315	27.00	1	1. ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต่อโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา และผู้เรียนที่ด้อยโอกาสในการเรียนรู้	281	24.00	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ด้านเทคโนโลยี)							
1. มีเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารร่วมกันระหว่าง	298	25.00	1	1. ช่องว่างของสังคมและความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึง	297	25.00	1

ประเด็นเอื้อ (O)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น	ประเด็นอุปสรรค (T)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น
นักเรียนครูและเพื่อนร่วมงาน แบ่งปันความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน				สารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึง เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตทำ ให้เสียเปรียบในหลักสูตรที่ ต้องเทคโนโลยี			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ)							
1. การการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนมีการวัดผล ประเมินผลที่มีความยืดหยุ่น ในการประเมินทักษะและ ความรู้ของผู้เรียนในรูปแบบ องค์รวม	267	23.00	1	1. ความไม่เท่าเทียมกันในการ จัดสรรทรัพยากรระหว่าง โรงเรียนในเมืองและโรงเรียน ในพื้นที่ด้อยโอกาสที่ส่งผลต่อ การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ส่วนบุคคลที่สำคัญ	299	25.00	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ด้านเศรษฐกิจ)							
1. การสนับสนุนเพิ่มเติมกับ ผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษหรือผู้เรียนที่ด้อย โอกาสให้เกิดความเท่าเทียม กันในการเรียนรู้	248	21.00	1	1. กฎระเบียบของระบบ ราชการที่มากเกินไปจนทำให้ เกิดข้อปัญหาในจัดสรร งบประมาณในการพัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	270	23.00	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ด้านสังคม)							
1. ความสัมพันธ์ระหว่าง เพื่อนกับเพื่อน ในการเปิด ประสบการณ์การเรียนรู้ ร่วมกันและการสนับสนุน ส่งเสริมความรู้สึกเป็น เจ้าของการเรียนรู้ของพวกเขา	279	24.00	1	1. ความไม่เท่าเทียมกันทาง สังคมด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ต่อ โรงเรียนที่ขาดแคลน ทรัพยากรทางการศึกษาและ ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสในการ เรียนรู้	274	23.00	1

ประเด็นเชื้อ (O)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น	ประเด็นอุปสรรค (T)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ด้านเทคโนโลยี)							
1. มีเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารร่วมกันระหว่างนักเรียนครูและเพื่อนร่วมงาน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้	262	22.00	1	1. ความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตทำให้เสียเปรียบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ต้องเทคโนโลยี	269	23.00	1
ด้านการวัดผลประเมินผล (ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ)							
1. มีกรอบการวัดผลประเมินผลที่ยืดหยุ่นโดยใช้วิธีที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียนในรูปแบบของครุรวม	263	22.00	1	1. นโยบายของภาครัฐ ขาดการสนับสนุนด้านความสำคัญของการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้	258	22.00	1
ด้านการวัดผลประเมินผล (ด้านเศรษฐกิจ)							
1. การอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยี สื่อ สารสนเทศ สื่อมัลติมีเดีย ที่ยกระดับการวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	264	22.00	1	1. ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครู จำนวนนักเรียนลดลงทุกปี ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่น้อยลง ส่งผลต่อการออกแบบการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	267	23.00	1
ด้านการวัดผลประเมินผล (ด้านสังคม)							
1. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเชิงบวกที่มีส่วนร่วมกันในการออกแบบการ	268	23.00	1	1. ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมด้านการวัดผลประเมินผล ต่อโรงเรียนที่ขาด	264	22.00	1

ประเด็นเอื้อ (O)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น	ประเด็นอุปสรรค (T)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับความต้องการ จำเป็น
วัดผลประเมินผล ร่วมกัน สร้างแรงจูงใจและเป็น เจ้าของการเรียนรู้				แคลนทรัพยากรทางการศึกษา และผู้เรียนที่ด้อยโอกาสในการ เรียนรู้			
ด้านการวัดผลประเมินผล (ด้านเทคโนโลยี)							
1. มีการใช้เทคโนโลยี / นวัตกรรมในการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย และสามารถอำนวยความสะดวก ในการวัดผล ประเมินผลรายบุคคลได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	268	23.00	1	1. ความเหลื่อมล้ำในสังคมที่ เกิดจากโอกาสในการเข้าถึง สารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึง เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตทำ ให้เสียเปรียบในการวัดผล ประเมินผลที่จำเป็นต้องมีการ เชื่อมต่อผ่านอินเทอร์เน็ต	264	22.00	1

จากตารางที่ 2 สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภาวะคุกคาม) ของการบริหารวิชาการโรงเรียน
ประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการเมืองนโยบายของรัฐ ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้าน
สภาพสังคม และด้านเทคโนโลยี ที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการบริหารวิชาการ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส) ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 315$) พบว่า สภาพสังคมเอื้อต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเชิงบวกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันสร้างแรงจูงใจและส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน (ร้อยละ 27) และ สภาพแวดล้อม
ภายนอก (ภาวะคุกคาม) ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{x} = 297$) พบว่า เทคโนโลยีเป็นภาวะ
คุกคามต่อช่องว่างของสังคมและความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียม
กันทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตทำให้เสียเปรียบในหลักสูตรที่ต้องเทคโนโลยี (ร้อย
ละ 25)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายนอก
(โอกาส) ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 279$) พบว่า สภาพสังคมเอื้อต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
กับเพื่อน ในการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันและการสนับสนุนส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้
ของพวกเขา (ร้อยละ 24) และ สภาพแวดล้อมภายนอก (ภาวะคุกคาม) ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ด้านการเมือง
และนโยบายของรัฐ ($\bar{x} = 299$) พบว่า ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นภาวะคุกคามต่อความไม่เท่าเทียม

กันในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในพื้นที่ด้อยโอกาสที่ส่งผลต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ส่วนบุคคลที่สำคัญ (ร้อยละ 25)

ด้านการวัดผลประเมินผล สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส) ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 268$) พบว่า สภาพสังคมเอื้อต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเชิงบวกที่มีส่วนร่วมกันในการออกแบบการ
วัดผลประเมินผล ร่วมกันสร้างแรงจูงใจและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ (ร้อยละ 23) และ สภาพแวดล้อมภายนอก
(ภาวะคุกคาม) ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 267$) พบว่า สภาพเศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อ
ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครู จำนวนนักเรียนลดลงทุกปี ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่น้อยลง
ส่งผลต่อการออกแบบการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 23)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) ของการบริหารวิชาการโรงเรียน
ประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน จากการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นของ
สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความ
ต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด เป็นจุดแข็งของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลัง
การเรียนรู้ของนักเรียน สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้
ผู้เรียนรับรู้ในประสิทธิภาพในการทำงานของตนเอง ให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้นจากการ
ปฏิบัติงานด้วยตนเอง มีความอิสระในการคิด การเรียนรู้ การแสดงออก ซึ่งทำให้ผู้เรียนเสริมพลังในการเรียนรู้
เห็นคุณค่าในตนเองและทำประโยชน์ต่อผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bagheri et. al. (2013) พบว่า การ
พัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำส่วนบุคคล (Personal leadership competencies) โดยการให้โอกาสนักศึกษาใน
การสร้างโครงการและกิจกรรมความเป็นผู้นำในโรงเรียน ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความเป็นผู้นำ จุดแข็ง
จุดอ่อนและความต้องการการปรับปรุงตนเอง ช่วยทำให้นักเรียนได้รับรู้สมรรถนะของตนเองในการเป็นผู้นำใน
การเรียนรู้ของตนเอง สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำและความพร้อมในการรับมือกับความท้า
ทายและปัญหาที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Margaret Vaughn (2018) กล่าวว่า การสอนในชั้นเรียนจะมี
ประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น
เมื่อได้วางแผนกิจกรรมทางการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง
และ จุดแข็ง ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับถัดมา คือ การวัดผลประเมินผล เป็นอีกหนึ่งจุดแข็ง ของ
การบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนมี

การกำหนดแนวทาง แนวปฏิบัติและวิธีการวัดผลประเมินผลชัดเจน มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงมีการปรับปรุง สะท้อนผลจากการประเมินผลหลักสูตร สอดคล้องกับ Vaughn et. al., (2020) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลที่ดีไม่ควรมุ่งแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในชั้นเรียนเท่านั้น จะต้องวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมในทุกมิติสถานศึกษาจะต้องดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับปัจจุบัน มุ่งเน้นการประเมินทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สะท้อนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผล ต้องวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติและมีหลักฐานการปฏิบัติ เน้นการประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน

ผลการวิจัยพบว่าจุดอ่อนของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเป็นลำดับที่ 1 ของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในหลักสูตรสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสอดคล้องกับ Margaret Vaughn (2020) กล่าวถึงบทบาทของสถานศึกษายุคใหม่ คือการทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ ผลักดันให้ผู้เรียนให้พัฒนาตนเองให้ได้เต็ม ศักยภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้บริหารและครูต้องมีการปรับหลักสูตรสถานศึกษา ที่ปรับตัวให้เข้ากับสื่อ เทคโนโลยี ตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง และการมีนโยบายที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จะผลการเรียนของนักเรียนจะดีขึ้นและการปฏิรูปโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากขึ้นหากนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ของพวกเขาเอง (Manja Klemencic, 2017)

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส ภาวะคุกคาม) ของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า โอกาสของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก คือ ด้านสังคม ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา ต้องการที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเชิงบวกที่มีส่วนร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันสร้างแรงจูงใจและส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน ในการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในการเข้าถึงทรัพยากรท้องถิ่น และเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ Margaret Vaughn (2020) กล่าวว่า การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้บุคคลหรือสมาชิกในชุมชน สังคม เกิดการเรียนรู้ โดยผ่านนสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ

มีระบบการจัดการความรู้ ระบบการเรียนรู้ที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกภาคส่วน ในชุมชน สังคม ทำให้เกิดพลังสร้างสรรค์ และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือก และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาได้อย่างเหมาะสม ถัดมาคือ เทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อในการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการนำเทคโนโลยีมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนจะส่งผลเชิงบวกและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการ ใหม่ผ่านสื่อ เทคโนโลยีที่หลากหลาย สอดคล้องกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2557) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ที่จะต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุน ทฤษฎี การเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหาและทักษะ ดังนั้นเทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยที่จะช่วยเสริมให้การบริหาร วิชาการมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการจัดการเนื้อหาการเก็บข้อมูลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและมี ระบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง

ในขณะที่ด้านภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลังการเรียนรู้ ของนักเรียน คือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และ ด้านเศรษฐกิจ สะท้อนให้เห็นถึงบทความไม่ชัดเจนของ

นโยบายเพื่อนำไปสู่การดำเนินการของภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัดในด้านการพัฒนาการจัดการ การศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจที่มุ่งแข่งขันทำให้การจัดการ การศึกษามุ่งพัฒนาทางวิชาการเป็นสำคัญ ในขณะที่ระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดของ ผู้เรียนได้เท่าที่ควร เนื่องจากการเรียน การสอนยังมุ่งสอนให้ผู้เรียนคิดตามสิ่งที่ผู้สอนป้อนความรู้มากกว่าการ คิดสิ่งใหม่ๆ (ประหยัด พิมพา, 2561) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายและทิศทางการ ดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางหลักให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็น ระบบเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิเคราะห์พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นจุดอ่อนและมีลำดับความต้องการจะเป็นอันดับแรก ที่ต้องพัฒนา สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจไม่ได้ให้ความสำคัญและความจำเป็นในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นจึงควรสร้างความ ตระหนักให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาอาจกำหนดนโยบาย และจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและนโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการของโรงเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิเคราะห์พบว่า โอกาสในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นับเป็นโอกาสที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จะปลูกฝังกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม ชุมชน ที่เอื้อต่อความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เคารพมุมมองและภูมิหลังที่แตกต่างกันของผู้เรียนและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ให้คุณค่าตามความหลากหลายของผู้เรียน และ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่า นโยบายของภาครัฐ ที่การเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้การนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างน้อย ไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน (Current Thai Studies). *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยตต์*. 7 (1), 242-249.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561a). *รายงานการวิจัยแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลโลก (Global Citizenship): ประสบการณ์นานาชาติ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟิก จำกัด
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: <http://tdri.or.th/wpcontent/uploads/2014/06/wb103.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561a). *รายงานการวิจัยแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลโลก (Global Citizenship): ประสบการณ์นานาชาติ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟิก จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ภาพพิมพ์จำกัด
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค พลิกผัน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- American Institutes for Research. (2018). Maximizing Student Agency, Implementing and Measuring Student-Centered Learning Practices. NW Washington. *Online*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED592084.pdf>

- Bagheri, A., Lope Pihie, Z.A. and Krauss, S.E. (2013). Entrepreneurial leadership competencies among Malaysian university student entrepreneurial leaders. *Asia Pacific Journal of Education*. 33 (4), 493-508.
- Core Education. (2021). Learner Agency, Core Research. *Online*. Retrieved from <https://core-ed.org/research-and-innovation/resources/research-reports/>
- Lepper, M. R. et al. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations in the Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of Educational Psychology*. 97, 184-196. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.97.2.184>
- Luthans, B. C., Luthans, K. W., & Jensen, S. M. (2012). The Impact of Business School Students' Psychological Capital on Academic Performance. *Journal of Education for Business*. 87 (5), 253–259. <https://doi.org/10.1080/08832323.2011.609844>
- OECD. (2019). Conceptual Learning Framework: Student Agency for 2030. *Online*. Retrieved from http://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/student-agency/Student_Agency_for_2030_concept_note.pdf
- O'Rourke M., Addison P. (2017). What is Student Agency?. Report on Options for Development of a Victorian Student Agency & Leadership Framework. Developed for the Department of Education and Training, Victoria). *Online*. Retrieved from https://www.edpartnerships.edu.au/file/387/1/What_is_Student_Agency.pdf
- State of Victoria (Department of Education and Training). (2019). Amplify: Empowering students through voice, agency and leadership. Victoria State Government. *Online*. Retrieved from <https://www.education.vic.gov.au/Documents/school/teachers/teachingresources/practice/Amplify.pdf>
- Transforming Education. (2018). Agency Across The Developmental Spectrum. *Online*. Retrieved from https://transformingeducation.org/wp-content/uploads/2018/09/Agency-Over-view_ready_Sept18.pdf
- Vaughn, M. (2019). What is Student Agency and Why is it Needed Now More than Ever? Theory Into Practice. *Online*. Retrieved from DOI: 10.1080/00405841.2019.1702393
- Vaughn, M. (2018). Making sense of student agency in the early grades. *Online*. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0031721718767864>
- Vaughn, M., Jang, B.G., Sotirovaska, V&N, G,C. (2020). Student Agency in Literacy: A Systematic Review of the Literature. *Reading Psychology*, 41:7, 712-734, Retrieved from <https://doi.org/10.1080/02702711.2020.1783142>
- Vaughn, M. Premo, J. Erickson, D. & McManus, C. (2020): Student Agency in Literacy: Validation of the Student Agency Profile (StAP). *Reading Psychology*, *Online*. Retrieved from DOI: 10.1080/02702711.2020.1783147